

МОДЕЛЬ ВИЗНАЧЕННЯ РИЗИКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Діденко Є.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

Risk-taking of functioning of budgetary organizations is an actual state problem. Models of risk-taking are instruments of its permission. In work approach to the solution of a problem of a choice of the organizations with signs of the risks which are subject to control is offered.

У цей час стійке функціонування економіки України значною мірою залежить від якісного використання бюджетних ресурсів держави. Діяльність підприємств, установ чи організацій, яка має ризиковий характер, потребує постійної уваги та оперативного реагування на можливі зловживання, а також недопущення зриву нормального руху виробничого процесу заходами з моніторингу, інспектування, перевірки діяльності, які мають суцільний або фронтальний характер. Чітке визначення кола господарюючих суб'єктів за ознаками ризиковості діяльності дозволяє: по-перше, уникнути подвійно-го, потрійного і т.д. витрачання державних коштів на пошук та повернення залишків нецільового або незаконного використання бюджетного ресурсу, а також притягнення до відповідальності винних осіб; по-друге, відійти від практики створення масового невдоволення діями державних органів влади, які мають змогу створювати штучні перешкоди діяльності бюджетних установ. Реформа бюджетного та податкового Кодексів України в межах програм Президента “Жити по-новому” та “Програми діяльності Кабінету Міністрів України” об'єктивно обумовлює не стільки існування ризик-орієнтованих концепцій, скільки практичних інструментів реалізації функцій планування діяльності зі зниження бюджетного, податкового та інших видів навантажень, які не сприяють підвищенню якості роботи суб'єктів господарювання. Економічна роль ризикових моделей у цьому сенсі полягає не у кількості, а у якості контрольних заходів, які дійсно сприяють зростанню значень основних макроекономічних показників функціонування економіки. Досвід міжнародних фінансових організацій та інституцій FMIS, PEMPAL, ADETEF, ICGFM свідчить про доцільність вирішення питань впровадження інформаційних технологій в межах стандартів ISO 9001:2008; до того ж в вимогах окремих великих фінансових установ MBRR, IMF виставлено вимоги, виконання котрих без впровадження нових систем управління регуляторною діяльністю значно уповільнюється, тобто опрацьовані підходи опосередковано тиснуть на вирішення проблем інформантизації української економіки переходного періоду. Тому проблема створення моделей ризиковості діяльності бюджетних установ є актуальною, а відповідні державні органи, які використовують апарат економіко-математичних методів як

інструмент боротьби з негативними тенденціями функціонування підконтрольних суб'єктів отримують суттєві переваги.

Пропонуємо модель визначення ризиковості діяльності бюджетних установ, яка дозволяє виокремити найбільш ризикові за набором кількісних ознак, а саме: вербальна постановка завдання: знайти об'єкт з максимальним інтегральним показником ризиковості діяльності. За об'єкту одиницю обрати бюджетну установу. У якості показників діяльності обрати кількісні значення ризиків, отримані за звітний період діяльності установи.

Цільовою функцією моделі є максимальне значення змінних ризику, отримане внаслідок економіко-математичного моделювання виробничих ситуацій, які склалися за співставний період часу за даними звітів про діяльність та додатково отриманої інформації. Типовий перелік змінних ризику та їх кількісних ознак наведено в роботі [1]. Можливі модифікації змінних ризику, пов'язані зі специфікою цілеспрямування, мусять враховувати економічний характер аналітики моделі, а саме, елімінувати змінні екологічного, соціального або будь-якого іншого характеру. Критеріями та обмеженнями моделі виступає сукупність бюджетних параметрів і призначень, яка задана та не може бути перевищена. Оптимум цільової функції пропонується знайти методом багатofакторного параметричного аналізу, котрий дозволяє виокремити об'єкти діяльності зі значними ризиками. Саме на ці об'єкти слід звернути увагу державних органів з контролю діяльності бюджетних установ. Модель працює на оперативному рівні вирішення завдань, тому результати її роботи коригують реалізацію функції поточного планування діяльності органу контролю. Існує значна кількість пакетів прикладних програм, які забезпечують надійність, статистичну достовірність, точність розрахунків і т.д., але вони не вирішують проблеми міри ризику та динаміки її зміни. Отже, пропонуємо моделювання розпочинати з формування єдиної системи мір оцінки ризиків діяльності суб'єктів гос-подарювання, а у подальшому моделюванні враховувати модифікації ризиків, обумовлені плинним характером обставин економічної діяльності підприємств, установ та організацій.

Модель визначення ризиковості діяльності бюджетних установ запропоновано до реалізації державним контролюючим органам як методологічну засаду створення єдиної інформаційної системи управління та контролю за діяльністю підприємств, установ та організацій державного сектору економіки.

Література

1. Діденко Є.В. Критерії моделі відбору ознак ризиковості діяльності бюджетних установ / Международная научно-практическая конференция «Математическое моделирование процессов в экономике и управлении инновационными проектами (ММП-2013)», Алушта, 9-15 сентября 2013 г. Тезисы докладов – Харьков: ХНУРЭ, 2013. – 268 с.